

komandanti bodojo le politični duhovniki. Cerkevna oblast bi morala duhovščini sploh vsako politikovanje prepovedati. Kajti preje ne bode miru!

Italijanski „bratci“. V Trientu so Italijani raztrgali sliko našega cesarja. Prišlo je do burnih prizorov. Baje je policija že več teh irentovskih hujškačež zaprla. Laški bratci dvigajo vedno ponosne svojo glavo. Treba bode tem protivavstrijskim fantalinom jezike skrajšati!

Na Češkem so vsled narodnega spora razmere prav žalostne postale. Deželni odbor nima več denarja in je moral že najnujnejše izdatke zapreti. Zdaj se poroča, da je deželni odbor češki zastavil krono sv. Venceljna, ki je bila vedno nekako svetinja za vse narodne Čehe. O jerum, jerum!

Na Srbskem pričeli so socialisti veliko agitacijo za vpeljavo splošne in ednake volilne pravice za moške in ženske. Vodja te agitacije je soc. dem. poslanec Kozlerović.

Schicht Stearin-sveče LEDA

načnjineša vseh mark! Apartni, elegantni zavoj!

Ne tečejo!
Ne dišijo!

Ne kadijo!
Ne delajo saj!

Gorijo s svetlim, mirnim plamenom. 872

Prvaški advokati.

(Izvirni dopis iz Kranjske.)

Begunje, Gorenško 4, 12, 1910.

Zadnjič ste pisali o politični morali slov. voditeljev; iz tega smo spoznali, kaki ptiči vodijo vbogo slov. ljudstvo. Jaz sem dal brat „Stajerc“ našim kmetom obeh slov. strank ter so odobravali pisavo lista, češ ljudstvo je le predobro, samo voditelj i sonič-vredni. Naši advokati odirajo kmete tako, da je groza. Tukaj Vam podajam nekaj, kar upam da boste oteli pozabljivosti. Dr. Pegan je znan klerikalni advokat; v vseh prireditvah farške stranke je prvi za dr. Žlindra Šušterščem in ko bo stopil dr. Žlindra raz političnega osla, bo dr. Pegan zajahal to kljuse...

Za deželnega poslanca ga je že naša farška moč spravila in pri kmetski družbi je prvi agitator. On najbolj vpije, da „se kmetje odirajo“ in da se jim mora pomagati... Tukaj imate krasen izgled, kako je treba kmetu „pomagati“, kako dr. Pegan „pomaga“. Tukaj pri nas t. j. v Žgoši pri Begunjah je bil pomladi požar uničil posestniku Janezu Gašperinu in njegovi ženi vso hišo z gospodarskim poslopjem do tal; odnesla sta le golo življenje. Kako je ogenj nastal, se ne vede; ta dva sta pa brez podlage sumila posestnika in gostilničarja M. Jagodiča, svojega soseda. Ta je po dr. Pegangu vložil tožbo in tudi tožbo dobil.

Sedaj pošle dr. Pegan račun obtože-

nima Janezu in Ivani Gašperin, glaseč se na 132 K 35 h. Obtožitelja kot uboga pogorelica se začudita nad tem računom; ena pot iz Ljubljane pa v Radovljico, to je pa le malo preveč! Takoj se podasta k okrajni sodniji v Radovljico in se pritožita nad silnim računom. Zdaj pa sodnik napravi nov račun, ki znaša le 47 K 50 vinjarjev. Torej je sodnik dr. Pegan v račun znašal za 84 K 85 h... In tak dr. Pegan se šteje med „rešitelje in voditelje“ kmeta. Računa pa kmetom trikrat več, kakor postava določa! Proč zoderuh! Proč s Peganom! Jaz bi že to dal v naše liberalne liste, pa ti vragi vsi vklip drže in bi gotovo ne objavili, ker so vsejeknaki! Ta Pegan je tudi bil začasa septemberskih dogodkov v preiskavi. Dr. Pegan se ni pritožil po sodnijsko odmerjenih stroških, ampak sprejel 47 K 50 v. Vas torej prosim, objavite te vrstice o tem „svetem“ doktorju; vsa dežela Vam bo hvaležna, posebno pa njegovi volilci tam dolni na Dolenskem. Dr. Pegan je menda tudi deželni odbornik.

Opomba uredništva: Radovljeno smo objavili ta dopis, ker nam je dokaz, da so slovenski advokati povsod ednaki in da imajo povsod za slovensko ljudstvo odprto — mošnjo. Na Koroškem imamo dr. Brejca, ki je »slovenski voditelj«, kateremu je pa »Stajerc« že opetovano očital, da nepostavno visoko računi. In možni tožil. Na Štajerskem imamo dr. Benkoviča, kateremu smo isto že večkrat očitali; objuboval nam je, da nas bode tožili, ali do danes ni imel poguma. Mi imamo dr. Lešnika, ki je »slovenski voditelj« in je slovenskega kmeta za 20 vinjarjev tožil in zarabil. Mi imamo dr. Brumena, ki si ekspenziranje dvakrat zaračuni itd. In na Kranjskem imamo dr. Pegana, ki si trikrat toliko računa, kakor to postava dovoli itd.

Vbogo slovensko ljudstvo!

žnost, da na to hinavščino vdove opozorijo! Geslo mora veljati: Jurček nam županil ne bo!

Šmarje pri Jelšah. Dragi mi „Stajerc“!

Našemu fajmoštru Bohancu je 4. t. m. na prižnici zmanjkal božje besede. Zato se je tebe, dragi „Stajerc“ privoščil, bo pa on sam poskušil. Ali sam se čuti preslabega. Zato se je na naše žene obrnil in jih hujškal, da naj „Stajerc“ iz svojih hiš odpravijo. Misliš si je pač: kar vrag ne more, baba priponore... Pa ne bo kruha iz te moke. Kajti žene „Stajercjancev“ so zavedne. One vedo, da je bolje vse brati, kakor mariborske klerikalne cunje... Žalibog, da tudi stari fajmoštri ne morete brez politike pridigovati. Potem ni čuda, da mladi kaplani sploh samo politiko prežveketujejo. Kakoršni mojster, tak je po navadi tudi pomagač. Imeli smo dolgo let dobrega duhovnika v osebi č. g. dekanega Jug, ki je znal pridigovati, da bi človek celi dan poslušal. G. Jug niso nikdar proti „Stajercu“ agitirali. Zato pa prosimo, da bi nam zdaj v svetem adventnem času drugače govorili. Listi so politična stvar, advent pa še ni političen postal.

Opazovalec.

Grize. Znano je od starega župana Šulerja, da ko so ga iz županskega sloboda smuknuli, je ostal občini čez 1700 K dolžen. Že lansko leto si je „frist“ naredil do novega leta. Pa ni bilo nič; do aprila zopet ni bilo nič; do hmelja, da ga proda, pa zopet ni bilo nič. In zdaj si je „frist“ zopet naredil do novega leta. Kaj bo? Vi občinski kimovci, zakaj se pustite vedno za vaše nosove vleči? Menda boste še čakali, da bode ta vzorni gospodar otavo pokosil in potem občini plačal. Oj ti klerikalci znajo pač gospodariti! Namesto da bi od Šulerja denar tirjali, ki leži pri njemu brez vsacega interesa, zvišali so nam raje občinske dokumente. V enem letu je dal klerikalni župan Plik dva krata dokumente zvišati. Šuler je poprej s 60% izhajal in je že občini 1700 K dolžan ostal. Zato „Stajerc“ zmirom podučuje, da kar je v klerikalnih kremljih, to vse poka. Ja, ja, je resnica! Le poglejmo sosedno občino Petrovče, ki je že dolgo v klerikalnih kremljih, — kakšne razprtije so tam! V novem letu se zopet vidimo!

Tuhtar.

Roginska gora. Dragi „Stajerc“, tudi iz naše občine treba je kaj izvedeti. Dne 9. in 10. listopada je bila pri nas občinska volitev. Najstarejši ljudje se ne spominjajo, da bi se kedaj v naši občini tako strastno agitiralo. Nekateri gospodje v črni suknji se pač za volitev bol brigajo nego za prižnico. Tu je bil neki kaplan iz Zibike, Anton Kovačič, po domače Danjolov Tonče. Ta gospod je morda dobro študiral za duhovski stan, ali za volitev pa še ni izstudiral. Hodil je dva dneva od hiše do hiše in volilce na volišče podil. Bilo je slabo vreme in ta zibiški Tonče je bil dva dneva brez južine. Treba mu je to bilo, kajti ta Tonče iz Zibike plačuje davek celih 49 vinjarjev... Na prižnici ta gospod tako govoril, da komaj vsaki deseti poslušalec kakšno besedo razume. Pri volitvah pa mu je jezik tako gladko tekel, da je vsakdo mislil, da je naravnost iz Rima poslan. Ali vso agitiranje v bogemu Tončku ni pomagalo in propadel je s svojo dolgo suknjo. Upamo, da se bode kaplani zanaprej svojega poklica držali, volitev pa pri miru pustili. Kmetje smo dovolj pametni, da znamo sami voliti in volili bodemo tiste, ki jih mi hočemo. Prihodnjič več!

Občani.

Od sv. Lovrenca slov. g. Res, predragi nam „Stajerc“, se bode marsikaterumu izmed tvojih bralcev smešno zdelo, če glib je meni jokanja vredno v tej moji nesreči, katera se mi je pripetila pred 14 dnevi. Namreč vsi lasje na glavi stopili so mi po konci in zdaj moram pa s tak kodrasto glavo po fari hoditi, nič ne pomaga ne topla ne mrzla voda. Marsikateri bralci bi pa me le znal vprašati, kaj da se mi je pripetilo. Mogoče sem se prestrasil, kar je tudi bilo. Bilo je namreč predpretečenega teda, ko sem hodil po Gabruščkem vrhu po svojih opravkih. Kar naenkrat srečam na cesti že neko bolj priletno ženskino osebo, katera je bila čisto županovi Micki iz Gabrnika podobno. Gnala si je sicer nekega krojača, katera še je tudi ledik, v svojo vinsko klet na zabavo. Ker pa je mene žali Bog v tistem trenutku najbolj žeja mučila, odločil sem ta za mene žalostni za niju veseli

ski poslanci prišli do prepricanja, da vleizdajniška protivavstrijska politika prav nič ne velja. S tem, da se deželne zbrane in državno zbornico razbijte, ni ničesar storjenega. Z bičem bi bilo treba pognati razne dr. Korošce, Grafenauerje in dr. Šušterščice...

prigodek v „Štajerca“ dati. Ogledati si hočemo sicer ta dva človeka bolj natanko. Ker do Micke si res tega mislil ne bi, da bi ona kedaj z moškim seveda z ledičnim govorila, ker je ena izmed prvih Marijinih hčerkic in ona je sicer videti, da je na ves moški spol huda in da takaj niso same ženske na svetu, takaj so nepotrebeni moški! In iz njenega obraza je bilo videti da še se hnduje, za kaj da Bog ni samo Bre ustvaril, zakaj se je trebalo Adama. Ah glejejo le, zdaj se je Micka sprevidla, da je tudi zraven takšnih dobro biti, kateri hlače in gate nosijo. Ta krojač je sicer neki F. H., blagajnik „Mlade zvezze“, pa izobraževalnega društva, kateri je bil taisti dan kot krojač najet pri nekem posestniku na Kukavi A. L. Ker pa se je Micki predolglo zdelo, da F. ni, šla si je ta Marijina hčerka sama po njega, ga odgnala v svojo podzemeljsko jamo, v klet. Seveda nista celo popoldan prišla iz te jame in celega popoldne ni bilo drugačia vun slišati kak dvakrat bum-bum. Takrat sta gotovo enega frišnegra na pipi devala; seveda se je to v tednu dvakrat godilo. Takšne so naše hčerke Marijine; prej se roti ter pravi, da ga ni mati rodila ne zemlja nosila. Seveda dokler jo nikdo ne mara; kak hitro pa se ji kateri nasmehne, potem pa se nje obraniti ne more. Seveda mi Lovrenčani njima tega veselja nismo nevošljivi, še veselimo se, ter nameravamo kdaj bode ta gostija naročiti 15. stotov smodnika ter največje topiče, kateri še so zdaj v delu, ker takrat se mora veseliti ves svet od jadranškega do severnega ledenege morja. Moje želje pa so take zraven: Gospod urednik, da prej gotovo moji lasje na staro mesto ne pridejo, dokler vi tega v „Štajercu“ ne ponatisuete, ker tudi jaz nameravam iti na gostijo.

Kampagreš.

Iz okraja Sv. Lenart slov. gor. V zadnjem številki je „Štajerc“ poročal o nesramnemu škanalu, ki se je končal pred mariborsko okrožno sodnijo. Cela vrsta klerikalnih svinjarjev je bilo v večmesečno ječo obsojenih, ker so med seboj slabše ravnali kakor psi. Človeku se to naravnost gnusi in kmetje v celiem okraju kimajo z glavami in pravijo: da so slovenski klerikalni pristaši taki svinjarji, to bi pač nikdar ne verjeli!... Najhujši svinjar Breznik je bil tudi eden najhujših nasprotnikov nemške šole. Z vsemi močmi je delal ta v nedoletne fante zaobljeni poštenjakovič proti nemški šoli. V večmesečno ječo obsojeni svinjar Breznik je stric tajnik slovenske posojilnice Krambergerja. Seveda je ta Kramberger tudi zagnrižen prvak, čeprav menda nima stricovih čednih navad. Na vsak način bi priporočali temu Krambergerju, da naj se raje bolj za svojega strica briga, nego za politiko in protinemško hujskarijo!... Nemška šola je pravok in njih priganjačem trn v peti. Ti ljudje naj bi napravili veleslovensko, srbo-sloško šolo, v kateri naj bi Breznik podučeval. Vse kar je prav, ali kmetje iz šentlenartskega okraja se sramujemo čez te klerikalne svinjarje, ki so nam hoteli nauke dajati. Fej, fej, fej! Vsaka stvar ima svoj konec in nasprotniki „Štajerca“ prihajajo vedno k najslabšemu koncu!

Dramlje. Našemu župniku Ogrizeku je že dolg čas, ker že dolgo ni bil v „Štajercu“ imenovan. Kakor navadno vsako nedeljo, tako je tudi dne 7. decembra zboroval pridigo od vseh vetrov skupaj nanošeno. Posebno ga je pičilo, ko si dragi „Štajerc“ nekaj Mohorjane pokrtačil, namreč je iz prižnice godrnjal — to je v „Štajercu“ pisano! Radoveden sem, kako on dobri „Štajerc“ v roke že v soboto? Naročen na njega ja ni? Saj pravi, da ga je greh brati. Mogoče da vtakne svoj debeli od alkohola plavil nos že opoldan na pošti v reči, ki ga nič ne brigajo. Ni čudno, da je večkrat iz pošte prineseni „Štajerc“ ves masten, ker si Ogrizek nima časa od pečenke mastnih rok obrisati.

Pletovarčan.

Dobrna — Neuhaus. Dragi „Štajerc“, namanim ti, kako se zdaj na Dobrni godi. Tako tulijo in jokajo tisti člani bralnega društva, kateri so za izginjenega tička dobro stali pri slovenskih posojilnicah na Dobrni, v Žalcu, Celju, Ljubljani, Vojniku, Vitanju itd. Ta je bil mojster vseh slovenskih narodnjakov, on jih je naučil litjanje mohti in politiko uganjati! Ta gospod je namreč Matevž Pirtovšek, nekdanji topliški vrtnar in poznejši krčmar ter trgovec in

barantač z živino, sadjem ter bogje kaj še vse. Vsi so ga radi imeli. Dokler je bil vrtnar, delal se je za močnega Nemca. Potem je začel s krčmo in da bi dobil več gostov, obrnil se je po vetrinu in se dal v slovensko bralno društvo vpisati. Seveda so vsi narodnjaki potem k njemu vreli in ga hvalili na vse pretege. On pa je delal na vse pretege dolgo in narodnjakarji so mu pri vseh slovenskih posojilnicah dobro storili... Zdaj pa je moža zmanjkalo in z njim tudi nekoli 140.000 kron... Kje si, veliki Slovensec Pirtovšek? Kje cvetijo zdaj tvoje rožice? Zalujoči zaostali na Dobrni jokajo debele solze za tabo in stiskajo prazno moščjo na otočno srce. Pirtovšek, Pirtovšek, kaj si storil...

*

Iz Amerike. N. America Lincoln 111s.) Kaj ne, brat urednik, da imate tudi zame nekaj kubičnih pescev prostora, to se pravi, ne zame, ampak za moj dopis, ker jaz ne morem iti v preljubljeni mi Ptuj. Ptuj je res lepo mesto in ima mnogo lepih prebivalcev (pomislite n. pr. le štajerske holke!), toda meni je Lincoln Illinois vse eno bolj všeč, posebno letos, ko imamo tako krasno jesen, kot že davno ne. Kako lepo je n. pr. po nedeljah sprejeti na lov po tihem gozdu, po šumečem suhem listju, stokrat lepiš, kakor po hrupnih in obširnih ulicah, ko mora človek se neprestano paziti, da ga kakšni voz ali automobile ne poviži, ki se dosti ne brigajo za delavca. Le verjemite, da tudi „obljubljena dežela“ ima svoje prijetnosti... Delamo še tu dosti stalno, a vendar nam pa tu in tam med tednom dovolijo malo počitka; no pa za nas mlade fante, vzamemo vsak svojo puško in hajd na lov; dostikrat se pripeti da pride domov brez živali in vrh tega še lačni, a vendar nas pa včasih razveseli, da zagledamo kakšnega zajca; potem pa sprožimo naše petelinice bing—bing pok, tako da mora uboga živalca pasti. Ne gremo pa nikdar na lov brez pijače, če nimamo prave sreče na živali, potem pa vzamemo vsak en požrek, tako da vidimo dva zajca iz ednega. Delo se tukaj dobi, a vendar jih mora večinoma čakati po par tednov, posebno novo došli, ko morajo kaj začeti delati. Slovenskih podpornih društv imamo tukaj dve; želeti bi bilo, da bi ustanovili še eno društvo in sicer „Čitalnico“. Rojakov, ki radi čitajo lepe knjige, je tu precejšno število; v naši pet do šest trajajoci zimi bi si lahko z ustanovitvijo „Čitalnice“ priskrbeli najlepšo zabavo in razvedrilo po napornem delu in to z malimi sredstvi. Le pomislite: ko tuli burja okoli hišnih voglov in se komaj strehe malo vidijo iz snega, pridem od dela in zasedem častno mesto ob gorki peči, pred-se kozarec vina ali kar že, pa knjigo ali „Štajerc“ v roke, ter od časa do časa prezirljivo pogledam tje v beli, obširni svet in srečen ter zadovoljen sem tako, kot čutit v Abrahamovem naročju ali pa pravoverni Moslemin v devetih nebesih. Kadarn pa mi taka zabava ne bode več ugajala, tedaj bode z menoj pri kraju in storil bodem, kakor tisti Mohamedanec: obesil se budem — namreč na vrat kake lepe holke! Najbrž pa bo takrat še parkrat skopnel tisti sneg, ki ga sv. Petra tvornica gori pod mrzlo luno ni zgotovila. Posebno letos so baje gori z delom zaostali, ker imata glavna superintendenta Peter in Elija to-

* Radovoljno objavimo ta dopis; nasi pristaši so pač tudi v Ameriki dobre volje. Prav imajo! Amerikanci, sritev Štajercu.

Tolstojeva smrt.

V zadnjem številki smo poročali, da je umrl največji ruski pisatelj grof Lev Tolstoj. Prinesli smo tudi njegovo sliko in ga pokazali kot kmetovalca, ki na polju orje. Tolstoj bil je velikanski učenjak, ki je krčanstvo le iz stališča ljubezni tolmačil. Svoje spise in nobenek, ki bi se napravil iz njih, zapustil je Tolstoj ruskemu ljudstvu. Naša slika kaže na lev strani grofico Tolstoj, ženo pokojnega modričana. V sredini vidimo komteso Aleksandro, katero je pokojnik najbolj ljubil in kateri je glasom testamenta tudi vse spise podelil. Na desni strani pa vidimo zdravnika

liko opraviti z nagajivimi zrakoplovci, ki vedno silijo v višave, kamor so nekdaj smeli le naturalizovani nebeški državljanji in k večjem še kaka lepa mlada, gorska vila... Glej ga gromšček, kam sem zašel, kmalo ne bi znal nazaj, kakor Wellman s svojim zrakoplovom. Upam pa, da mi oprostite, ker to je čisto naravno, da mi ubogi trpin, ki se v globoki zemlje prerivamo sem in tje, hrepenumo navzgor na jasni in čisti zrak v solčne višave. Če pa sem že malo preveč napisal, se hočem pa odslej poboljšati, da vam želim o bilo na ročnikov za nam vlepotrebnega Štajerca in koledarja in najboljši uspeh. Končno pozdravljam vse rojake in rojakinje po širini Avstriji!

John Debelak.

Kuga na gobcih in parkljih govede.

Pozor kmetje!

Ta nevarna živinska bolezen se je pojavila na Štajerskem in grozi naši živinoreji. Najstrožje odredbe so tukaj potrebne. Doslej se je bolezen razširila v okrajih Deutsch-Landsberg, Gradec, Leibnitz in Voitsberg. V zmislu tozadevnih postav izdal je c. k. namestništvo sledeče odredbe do preklica:

1. Sodninski okraj Gradec, mesto Gradec, politični okraji Deutsch-Landsberg, Leibnitz in Voitsberg, nadalje sodniska okraja Kirchbach in Cmurek izjavijo se kot okuženi. Vsled tega se tam prepove promet živali s parkljami t. j. govede, ove, koze, svinje v živem stanju. Prepovedan je torej dovoz in izvoz teh živali v in iz teh okrajev. Skozi te okraje se sme živali le v zmislu postavnih določil po železnici peljati, brez „umladanja“.

2. Zlasti je prepovedano: a) obdržanje živinskih sejmov (živinskih razstav, premiranje itd.); b) nakup za kupčijo in eksport določenih živali po potovanju od vasi do vasi in od posestva do posestva; c) priganjanje govede čez večje pokrajine in malih živali (telet, koz, ovc, svinj) sploh; d) svinje, mačke, pse in perutinino se ne sme na javnih cestah in prostorih okoli letati pustiti; e) ne sme se živali skupno pri studencih, potokih, bajerjih napajati; f) osebe, ki pridejo v svojem opravilu s takimi živalmi v dotiko, ne smejo na posestva, kjer se nahajajo živali s parkljimi; g) okrajne oblasti dovolijo lahko primerne izjeme.

3. Železniške oblasti morajo vozove, ki prihajajo iz teh pokrajini, označiti kot „okužene“.

4. V celi štajerski deželi se morajo predmeti, ki se jih rabi pri prevažanju živine (rampe, prostori za nalaganje živine, mostovi, stopnice itd.) po vsakokratni rabi čistiti in desinficirati. To desinfekcijo se mora vedno takoj po rabi s svežim apnenim mlekom (20% apna to je 1 kila na 5 litrov vode) izvršiti. Istotako gnoj, strelja, smeti.

5. Prestopki teh določil se v zmislu postave kaznujejo!

Dostavek: Cela spodnja in srednja Štajerska je okužena! M. dr. se je tudi za okrajna glavarstva in mestne urade Radgona, Maribor, Ptuj, Celje, Ljutomer, Konjice,

Građani Tolstoj Komtesse Alexandra Tschertkoff

Certkova, ki je bil vedni zdravnik in spremljevalec grofa Tolstaja. Bržkone se bode o tej zadevi še pred rusko sodnijo govorilo.